

lijk zijn voor de positieve en negatieve effecten van diversiteit in het onderwijs, zijn niet specifiek voor het voortgezet onderwijs. Zij gaan even zeer op voor het basisonderwijs. Wel zou er een mechanisme kunnen bestaan waardoor deze processen in het basisonderwijs niet optreden, terwijl ze wel voorkomen in het voortgezet onderwijs. De leeftijd van de leerlingen kan zo'n mechanisme zijn. Mij lijkt dat niet plausibel, want ook kinderen onder de twaalf jaar signaleren etnische verschillen tussen medeleerlingen en gedragen zich daarnaar.

Een andere reden waarom het vertalen van mijn onderzoeksresultaten naar het basisonderwijs acceptabel is, is dat de negatieve effecten van etnische diversiteit ook voorkomen in onderwijsstelsels waarin nog geen selectie heeft plaatsgevonden, zoals de middenschoolstelsels in Scandinavië. In dergelijke stelsels worden leerlingen niet uitgesplitst over verschillende schooltypen, maar blijven ze bij elkaar op school zitten, net als in het basisonderwijs. Ook in dergelijke onderwijsstelsels heeft etnische diversiteit een negatief effect, zo blijkt uit mijn inaugurele rede. Daarom denk ik dat mijn conclusies ook opgaan voor het basisonderwijs. Nederlandse leerlingen kon ik niet in mijn analyse betrekken, want de overheid is pas vorig jaar begonnen met het registreren van het land van herkomst van leerlingen en hun ouders in het toekomstige Pisa-onderzoek.

'Het is onwaarschijnlijk dat de achterstand op het Turkse platteland groter is dan de achterstand op het Chinese of Vietnamese platteland'

Het is echter zeer onwaarschijnlijk dat conclusies die opgaan voor landen als België, Duitsland, Denemarken, Noorwegen, Oostenrijk en Schotland, niet gelden voor Nederland. Uit eerdere analyses waarin het Nederlandse onderwijs vergeleken wordt met andere Europese landen, blijkt nergens een uitzonderingspositie van Nederland (ook de vrijheid van onderwijs is dat niet), en zeker niet wat betreft de onderwijsprestaties van immigrantenleerlingen.

Ik heb mij in mijn inaugurele rede beperkt tot de scores voor taal. Maar ik heb vermeld dat

de uitkomsten voor wiskunde en natuurwetenschappen zo goed als hetzelfde zijn. Mijn resultaten gaan dus op voor alle onderwijsprestaties. De kans dat de uitkomsten voor aardrijkskunde, geschiedenis of maatschappijleer heel anders uitpakken, is gering. Ik heb er nadrukkelijk in mijn oratie op gewezen dat etnisch diverse scholen wel goed kunnen zijn voor het bevorderen van interetnische vriendschappen. Maar Vlaams onderzoek laat zien dat deze interetnische vriendschappen niet automatisch opbloeien als een school meer gemêleerd is.

In Nederland zijn er op tal van plaatsen initiatieven die scholen meer gemengd moeten maken. Dat zou beter zijn voor de leerprestaties van allochtone leerlingen en voor de integratie. Die populaire gedachte wil ik onderzoeken op haar juistheid. Als die menging betekent meer etnische groepen op een school, laat mijn onderzoek zien dat die populaire gedachte niet juist is. ■

*) De inaugurele rede is te downloaden op <http://www.eui.eu/Personal/Dronkers/Dutch/oratie.pdf>

Jaap Dronkers is hoogleraar internationaal vergelijkend onderzoek van onderwijsprestaties en sociale ongelijkheid aan Maastricht Universiteit. Homepage: http://www.roa.unimaas.nl/cv/dronkers/nw_dronkers.htm